درس اول

موصوف و صفت مضاف و مضاف الیه (ترکیب وصفی و اضافی)

ترکیب ها دو نوع میباشند:

۱ (ترکیب وصفی) اسم + صفت

۲ (ترکیب اضافی) اسم + اسم یا اسم + ضمیرمنفصل من،تو،او،ما،شما،ایشان

برای تشخیص اول باید اسم و صفت را تشخیص داد.
اسم:کلمه ای که برای نامیدن انسان،حیوان و اشیا بکار برده میشود

صفت:ویژگی یک چیز و نشان میدهد
یکی از مهمترین نشانه های تشخیص صفت استفاده از پسوند های (تر یا ترین) به آخر کلمه است
نکته:زمانی که دو اسم کنار هم یا اسم و صفت کنار هم قرار بگیرد. و وسط آنها کسره قرار بگیرد یک ترکیب را میسازند.

در بین موصوف و صفت می توانیم حرف ی بیاوریم. مانند : پسر زیبا که می توان گفت: پسری زیبا.

در بین مضاف و مضاف الیه نمی توانیم ی بیاوریم .مانند : کفش محمد ؛ نمی توان گفت کفشی محمد .

۲. در بین مضاف و مضاف الیه می توان این و آن اضافه کرد مانند : ساحل دریا ساحل این دریا

در بین صفت و موصوف نمی توانیم صفت اشاره این و آن اضافه کنیم.

مانند : پسر زیبا نمی توانیم بگوئیم پسر این زیبا یا پسر آن زیبا

۳. اگر کسره صفت و موصوف را برداریم و فعل است را به آن اضافه کنیم جمله ای معنی دار ساخته می شود. مانند : مادر مهربان + است که می شود مادر مهربان است.

اما مضاف و مضاف الیه چنین نیست .

مانند کیف سارا + است که می شود کیف سارا است و جمله ما در این شکل درست نیست.

۴. همچنین اگر به صفت، تر اضافه کنیم کلمه ی جدید معنی دار خواهد بود .

مانند : کوه بلند که اگر به آن تر اضافه کنیم میشود کوه بلند تر که معنی می دهد.

درحالی که اگر تر به مضاف الیه بپیوندد ، معنی نخواهد داشت مانند در کلاس تر که معنی نمی دهد.

اصطلاحات ادبی

قافیه : به کلماتی گفته می شود که در آخر هر مصراع می ایند و آهنگ و حروف اصلی آخرشان برابر است.

مانند : ز فضلش هر دو عالم گشت **روشن** ز فیضش خاک آدم گشته **گلشن**

ردیـــف : به کلمه یا کلماتی که در آخر هر بیت بعد از قافیه عیناً تکرار می شود ، ردیف می گویند.

مانند : از ظلمت خود رهایی ام **ده** با نور خود آشنایی ام **ده** (ده:ردیف)

نکته: نوشته ها به دو صورت نثر(متن) و نظم(شعر) می باشند. که در معرفت آفریدگار نثر و نظم را مشاهده می کنیم.

دانش زبانی درس اول :

جمله ها از نظر معنایی (محتوا)به چند گروه تقسیم میشوند :

جمله خبری جمله پرسشی جمله امری جمله عاطفی

جمله خبری :جمله ای است که خبری را بیان میکندو مفهوم اطلاع دادن را در بر دارد .پایان جمله خبری (.) است.

جمله پرسشی:جمله ای است که در آن با پرسش یا سوالی روبه رو هستیم. پایان جمله پرسشی (؟) است.

جمله پرسشی میتواند همراه با چرا ، چگونه ، آیا بیاید . یا لحن خواننده تغییر کند .

مثلا: مریم بیرون است ؟ (تغییر لحن گوینده)

جمله امری :در آن دستور ، خواهش و یا درخواستی را بیان میکنند . پایان جمله امری (.) نقطه است .

جمله عاطفی :بیانگر احساس و عواطف و یا حالت تعجب و شگفتی میشود. پایان جمله عاطفی علامت تعجب است . (!)

تکلیف:از هر کدام از جمله ها ۲مثال بزنید.

برای کلمه ی کتاب –دوست در انواع جملات مثال بزنید.

جمله : به کلمه یا مجموعه ای از کلمات گفته میشود که بر روی هم پیام کاملی را از گوینده به شنونده یا از نویسنده به خواننده می رساند.

انسان مقصود خود را به صورت جمله بیان میکند . مثال : زهرا نان خرید .

✓تمام جمله ها دارای دو بخش نهاد و گزاره هستند.

❋نهاد :قسمتی از جمله است که درباره آن خبر میدهیم . (صاحب خبر)

❋گزاره :خبری است که درباره نهاد میدهیم . (مهم ترین جزء گزاره فعل است).

❋گاهی یک کلمه به تنهایی یک جمله به حساب می اید . مثال بردم . خریدم .

✓نکته :قسمت مهم جمله فعل است .

✓**برای تشخیص تعداد جمله :** تعداد فعل ها + فعل های حذف شده + شبه جمله + ندا و منادا

✓نکته : اگر پس از فعل جمله (و ـــــ واو) و (یا) قرار بگیرد ، پس از آن هر کلمه ای باشد به تنهایی خود یک جمله محسوب می شود

. مثال ۱ : این خبر را من بدهم یا تو ..... ؟ می دهی(فعل حذف شده)

مثال ۲ : برو کارگر باش و امیدوار .....؟ باش(فعل حذف شده)

کلماتی مانند رفتن ، دیدن ، شنیدن و ... مصدر هستند و در شمارش جمله به حساب نمی آیند . مانند : اندیشه کردن اندر کار خالق و مخلوق ، روشنایی افزاید اندر دل . اندیشه کردن مصدر است برای همین جمله حساب نمی شود

کلماتی مانند رفت و آمد ، گفت و شنود ، دید و بازدید ، خرید و فروش و ... فعل حساب نمی شوند .مانند : رفت و آمد ماشین ها در این جا بسیار زیاد است.

✓نکته :ندا و منادا هم یک جمله به حساب می آیند . مثال:(ای دوست)=>نداو منادا

✓شبه جمله یا صوت:برای بیان حالات روحی و درونی چون شادی، تعجب، درد، افسوس و مانند آن ها از کلماتی همچون به، وه، آه، آوخ ، الهی، ان شاء الله چشم، قربان،: بله، آری، البته و جزء آن ها استفاده می شود که به آن شبه جمله یا صوت می گویند.

همان گونه که گفتیم جمله از دو قسمت اصلی نهاد وگزاره تشکیل می شود اکنون اجزای اصلی ،که جمله رابه وجود می آورند، بررسی می کنیم .

اجزای اصلی جمله : (نهاد ،مفعول ، متمم ، مسند، فعل) اجزای اصلی جمله هستند .

مفعول : مفعول گروه اسمی است که پس از آن نشانه" را" بیایید یا بتوانیم این نشانه را به آن بیفزاییم .

توجه :هرگاه بخواهیم مفعول را در جمله بیابییم ،از فعل جمله سوال می شود"چه کس را "یا "چه چیزی را "جوابی را که همراه با را بیایید، مفعول می گوییم .

مثال : علی کتابها را آورد .

نهاد: علی مفعول :"کتابها فعل:" آورد چه چیزی را" آورد ؟ "کتابها را" مفعول

متمم: گروه اسمی است که پس از حرف اضافه بایید و معنای جمله بدون آن ناتمام است.

برخی از حروف اضافه عبارتند از : " به ،از،با،برای، در،تا ،چون،درباره ی و ...

مثال : رزمندگان اسلام با دشمن جنگیدند .

نهاد :رزمندگان اسلام متمم: با دشمن "با حرف اضافه " فعل : جنگیدند .

مسند:گروهی از کلمات هستند که همراه افعال اسنادی می آیند . افعال اسنادی عبارتند از: است(هست)، بود(به معنای باشد) ،شد، گشت(می گردد) و گردید و مشتقات آنها.

مثال : هوا سرد شد . نهاد:هوا مسند :سرد فعل اسنادی : شد .

مانند : او کتاب را از کتاب فروشی خرید. نهاد : او مفعول : کتاب را متمم: از کتاب فروشی فعل : خرید

واژگان هم خانواده

صبح – صبحگاه – صبحانه جوی – جوینده روشن – روشنایی هوش – هوشیار – باهوش – هوشمند

هنرمند – هنرنما – هنر طبیعت – طبع – طبیعی سطح – مسطّح – سطوح بقیه – باقی

معرفت – عرفان – تعریف – معروف تصویر – مصوّر – تصاویر – صورت مزارع – مزرعه – زراعت – زرع

مهاجر – مهاجرت – هجرت نقش – نقاش – نقشه اثر – تأثیر – موثر قشر – اقشار

زینت – تزیین نخست – نخستین پهن – پهنه – پهناور منظره – نظر – ناظر – نظارت انتظار – منتظر

واژگان متضاد

هست / نیست متصّل /جدا سوال / جواب دیدم/ ندیدم

آهسته /سریع نهان / آشکار نیکی /بدی روشنایی / تاریکی

تمرین های کلاسی درس اول: معرفت آفریدگار

۱-افعال جمله های زیر را مشخص کنید

این همه خلق را که شما بینید خالقی دارد.

آفریدگار را باید پرستید . از نعمت های خداوند باید تشکر کرد.

۲-نوع و علایم نگارشی جمله های زیررا مشخص کنید.

به آسمان نگاه کن به به چه هوایی

برای موفقیت در درس چه باید کرد خداوند آفریدگارآسمان و زمین است

۳ -با نثر زیبا و ساده زیبایی های جنگل را در یک بند بنویسید.

.....

.....

.....

.....

.....

۴ -عبارت های زیر را به نثر ساده تبدیل کنید.

باد بهاری وزید از طرف مرغزار باز به گردون رسید ناله هر مرغ زار

.....

اندیشه کردن اندر کار خالق و مخلوق ، روشنایی افزاید اندر دل

.....

۵-در هر کدام از عبارت های زیر، غلط املایی پیدا کنید شکل صحیح آن را بنویسید.

الف)اندیشه کردن اندر کار خالق و مخلوق، روشنایی افذاید اندر دل و قفلت از این و نا اندیشیدن، تاریکی افذاید اندر دل و نادانی، گمراهی است.

ب)خیز و قنیمت شمار ، جنبش باد ربیع ناله ی موضون مرغ، بوی خش الله زار

۶ -واژه های هم خانواده را کنار هم بنویسد.

عارف – معرفت – خلقت –حبیب – خالق- مخلوق- عرفان –محبت

تکلیف: درس اول: معرفت آفریدگار

۱-با حروف ع- ص- غ- ض از درس یک کلمه پیدا کنید و هم خانواده و مترادف آنها را نوشته و با آنها یک متن بنویسید و با هنر تلفیق نمایید

.....

.....

.....

.....

.....

۲ - با توجه به واژه های زیر کدام یک می توانند با هم قافیه تشکیل دهند ؟

نام – چراغ – عالم – خاک – جام – نالم – پاک – فراغ

۳ -با کلمه « میهن »سه جمله خبری، پرسشی و امری بنویسید.

خبری:

امری:

پرسشی:

۴-چهار کلمه مرتبط با (بهار) را بنویسید.

۵-جمله ها و ابیات زیر را از نظر محتوا مشخص کن

♣باد بهاری وزید از طرف مرغزار باز به گردون رسید ناله ی هر مرغ زار

♣شب از اسرار علی آگاه است دل شب محرم سرا... است

♣برو کار می کن مگو چیست کار که سرمایه ی جاودانی است کار

♣خندید بر او شعله که از دست که نالی ناچیزی تو کرد بدین گونه تو را خوار

۶-معنی واژه های زیررابنویسید.

ربیع: غنیمت: موزون:

درس دوم

دانش زبانی کلمات خانواده

کلمه هایی که از یک ریشه گرفته شده باشند و حروف اصلی آن کلمه در کلمه های هم خانواده اش به ترتیب پشت سر هم بیاید. هم چنین کلمه های هم خانواده از نظر معنی نیز به هم نزدیک هستند.

ترتیب حروف اصلی و مشترک در کلمه های هم خانواده باید مثل هم باشد.

(ج م ع) جامع - مجموع - جمع - اجماع - جمیع - تجمیع - تجمع - جامعه - جمعه - جماعت

(س ج د) ساجد - سجده - سجود - سجاد - مسجد – مساجد

(ن ظ م) ناظم - منظوم - نظم - تنظیم - منظم - نظام

(ع ل م) عالم - معلوم - علم - اعلام - علیم - تعلیم - معلم

(ع م ل) عامل - معمول - عمل - اعمال - معامله - تعامل - اعمال - عوامل - عملیات

(درس)تدریس-مدرس-مدرسه-ادریس-دروس–درس لفظ - تلفظ - الفاظ

تحقیق - حقیقت - محقق - حقوق – حق مراجعه - مرجع - راجع - ارجاع - ترجیع - رجوع

راضی- رضا - رضایت - مرتضی – رضی مشاور - مشورت - شورا - شور - مشاوره

مقصد - مقصود - مقاصد - قصد - اقتصاد – قاصد تعرض-تعریض-اعتراض-معترض-عرض–عروض

معارف-تعریف-عارف-معروف-عرفا-عرفه-معرف شهید - شهادت - شهدا - مشهد - شهد

ضعیف-ضعف-تضعیف-مستضعف-ضعفا-مضاعف ناصر - منصور - نصیر - انصار - نصرت

جاهل - مجهول - جهالت – جهل شاعر-شاعره-مشاعره-شعار - شعر - شعور - شعرا

قدس - مقدس - قداست – تقدیس حضور-حاضر - حضار - حضرت - محضر - احضار

شریف - مشرف - اشرف-شرافت–تشریف عظیم - اعظم - عظمت - عظمی - معظم - عظیمه

ساکت – سکوت اکرم - کریم - کرامت - مکرمه - تکریم

کتاب - کاتب - مکتوب - کتب – مکتب محبت - حبیب - محبوب - حب

عزت - عزیز - عز – معزز ظاهر - مظهر - ظهور - مظاهر - اظهار - ظواهر

اعتدال - معتدل - تعدیل - متعادل - معدل - عدل – عدالت مثل - امثال – مثال

صادق - مصدق - صداقت - تصدیق - صدق - مصادیق – صدقه قطع - مقطع - قاطع – قطعه

حفظ - حافظ - حفاظت - محفوظ - محافظت - حفاظ - محافظ - حافظه - حافظیه

توجه :در زبان فارسی باید بن ماضی و بن مضارع را ملاک هم خانواده بودن قرار داد کلماتی که بن ماضی و بن مضارع آن ها یکسان هستند هم خانواده هستند .

نحوه ی پیدا کردن بن ماضی و مضارع

بن مضارع:یک فعل در نظر گرفته میشود بعد فرض میکنیم شخصی مقابل ما قرار دارد و میخواهیم به آن شخص دستور به انجام کار میدهیم. می‌نویسند---》 بنویس----》 نویس (بن مضارع)

بن ماضی:کافی است تصور کنیم فعل مورد نظر را خودمان دیروز انجام داده ایم میتوانیم با آن جمله ای بسازیم که نهادش خودمان هستیم سپس شناسه(اَم) را حذف میکنیم آنچه باقی مانده است فعل ماضی میباشد. میگفتین----》 گفتم ----》 گفت (بن ماضی)

کلمه های هم خانواده در زبان فارسی که بن فعلی دارند.

۱ -دانش – دانا – دانشمند ۲ -گوینده – گویندگی – گویا

۳ -بیننده – بینش – بینا ۴-روان-رفتار-روش-رفته -رونده

بعضی ازکلمه های هم خانواده در زبان فارسی بن فعلی ندارند.

مثل:۱ -گل زار – گلستان – گل خو – گلدان – گلنوش – گل رخ

۲ -هنرور- هنرمند-هنر دوست هنری – باهنر

بن ماضی این کلمه ها (رفت)است بن مضارع آن ها (رو)می باشد.و هر دو از مصدر ((رفتن))ساخته شده اند

مثال :کلمه های دیدار/بینا /بینش /بیننده /بینش/دیده /بیننده هم خانواده هستند|چون بن ماضی ((دید))و بن مضارع((بین))در این کلمه ها یکسان است و از مصدر((دیدن))ساخته شده است

از شرایط هم خانواده بودن این است که حروف اصلی در کلمات مشابه باشند .

نباید گفت سه حرف اصلی .چون بعضی جاها دچار استثنا میشوید و پاسخ گویی برای بچه ها سخته.

مثل کلمه خط که با خطوط هم خانواده است. حق که با محقق و حقوق و حقیقت م خانواده است.

این سه حرف اصلی در حق .... ح ،ق،ق است و در خط ...خ،ط،ط ...اما دانش آموز فقط دو حرف میبینه.

شرط بعدی علاوه بر داشتن حروف شیبه به هم این است که ترتیب حروف در کلمات هم خانواده رعایت شود. مثلا... علم و عمل ... دارای حروف مشابه هستند اما ترتیب رعایت نشده.

شرط سوم داشتن معنی شبیه هم است. اگر دو شرط بالا رعایت شود و کلمات از نظر معنی مشابه نباشند هم خانواده نیستند.

حاکم و حکیم شرط اول و دوم رو دارند اما حکیم از ریشه حکما و به معنی دانایی است .با حکمت و حکما هم خانواده است.

حاکم از ریشه حکم با کلمات محکوم ،حکم،محاکمه،حکومت،محکمه،تحکم،احکام هم خانواده است.

نکته عناصر داستان

:وقتی یک داستان را می خوانیم یا می شنویم ، متوجه می شویم که در آن داستان برای افرادی ، در زمان و مکانی خاص ، اتفاق های گوناگون می افتد .

۱. شخصیت ها : منظور از شخصیت ها ، افرادی هستند که در صحنه های مختلف یک داستان حضور دارند ، کارهایی را انجام می دهند و سخنانی بر زبان می آورند ؛ این کارها و سخنان ، معمولا با شخصیت های داستان تناسب دارند . بعضی از شخصیت ها ، نقش اصلی دارند بعضی از شخصیت ها ، نقش فرعی دارند.

۲. زمان و وقوع داستان : ماجراهای داستان معمولا در زمانی خاص از شبانه روز ، فصلی از فصل های سال ، زمان کودکی ،پیری ،جوانی و... اتفاق می افتد ؛ بنابراین ، حوادث و گفت و گوها نیز باید با متناسب باشد .

۳.مکان وقوع داستان : حوادث و گفت و گوها نیز با مکان وقوع داستان تناسب دارند.

۴.حوادث و رویدادها : هر داستان شامل یک سری حوادث و رویدادهایی است که برای شخصیت های مختلف اتفاق می افتد . نویسنده ، در بیان حوادث و رویدادها ، به گونه ای هنرمندانه ، هیجان می آفریند ، به طوری که خواننده ، و شنونده را به ادامه ی داستان ، تشویق می کند.

۵.پیام داستان : فکر اولیه است که به ذهن نویسنده می رسد و نویسنده می خواهد به وسیله ی داستان ، این اندیشه را به خواننده برساند.

واژگان هم خانواده

مشغول – شغل – شاغل طولانی – طویل – طول سفر– مسافر – مسافرت

واژگان متضاد

اوایل /اواخر معلوم /مجهول طولانی /کوتاه کمیاب / زیاد

تمرین کلاسی درس دوم :

۱ -برای هر کلمه دو هم خانواده بنویسید .

بخشنده آفریدگار

غفلت اشکال

۲ -جاهای خالی را پر کنید .

هم خانواده درس، ..... ، ..... می باشد .

هم خانواده مغرور ،..... و آسوده ،..... و حواس ،..... می باشد .

۳ -در جمله های زیر نهاد و گزاره را مشخص کنید.

معلم نظر گروه های کلا س را شنید.

دو دوست پیاده از جاده ای در بیابان عبور می کردند.

۴- متن درس اول و دوم را با دقت بخوان و در بین کلمه های آن پنج کلمه پیدا کن که حرف و اخر آنها یکی باشد . مانند : کمک

۵ -جاهای خالی را با عبارت مناسب کامل کنید.

الف) هم خانواده ی معلومات ،..... و..... است.

ب) به واژه هایی که با هم ارتباط دارند، ..... میگویند.

۶ - با کلمه های زیر جمله بسازید.

خالق:

پنجره:

@TEACHER_SPEECH

تکلیف درس دوم : پنجره های شناخت

۱ -عبارت زیر از چند جمله تشکیل شده است؟

اعضای این گروه بر این باورند که این چهار کلمه به ترتیب درستی به دنبال هم آمده اند زیرا ما با شناخت خود و شناخت خلق و خلقت، سرانجام به خالق همه ی اینها ایمان میآوریم.

۲ -با توجه به جمله داده شده واژه ی درست را مشخص کنید.

الف) مریم از معلم خود اجازه (خاست – خواست).

ب)هر کس شخصیت خود را در رفتار (خیش – خویش) نمایان میکند.

-جاهای خالی را با ی ی از حروف (از، به، در، با)کامل کنید.

فاطمه به نمایندگی ..... گروه خود برخاست و گفت: ما فکر میکنیم ارزش هر چیز ..... اندازه ی نقش و عملکرد مفید آن است. یعنی هر کس شخصیت خود را .....رفتار وعمل خویش نمایان میکند.

۴ -معنی واژه های زیر را بنویسید.

عملکرد: نمایان: پایبند:

۵-در بین کلمه ها زیر صفت و موصوف را مشخص کنید.

باد سرد، یاد خدا، درخت سیب، گل زیبا، سنگ آذرین

درس سوم

دانش زبانی

✓در زبان فارسی کلمه ها می توانند یک بخشی یا چند بخشی باشند به بخش هجا گفته می شود.

✓کلمه هایی مانند در، سر، گل، خورد و.... دارای یک بخش یا یک هجا هستند.

❊کلمه های دو بخشی مانند خواهر مریم آمد ❊کلمه های سه بخشی مانند برادر پادشاه

⁉ نکته ✓هر حرفی که نوشته می شود اما خوانده نمی شود جزء هجا یا بخش محسوب نمی شود خوانند

✓ خویش خوانده میشود خیش ۱ بخش و ۱هجا دارد . واو به حساب نمی آید

✓ هجا از کنار هم قرار گرفتن چند واج یا صدا به وجود می آید

✓بخش‌ها یا هجاهای زبان فارسی حداقل ۲ و حداکثر ۴ واج یا صدا دارند

✓ مانند تو که یک بخش و دو واج دارد ✓کارد یک بخش و ۴ صدا یا واج دارد. ک/ا/ر/د

❊ بعضی از کلمه ها در زبان فارسی به یک شکل نوشته می‌شوند ولی در معانی مختلف و با کمی تفاوت خوانده می شوند. ❊ ملک آن روز سوار بر اسب به شکار رفت .ملک (پادشاه) ملک (سرزمین)

❊ گاهی در خواندن و تشخیص کلمه باید دقت شود .

✓شاه بازی داشت . بازی : آیا به معنای مسابقه است . بازی : آیا به معنای پرنده شکاری است .

❊اگر در کلمه های چند بخشی به روی هر بخش مکث کوتاهی کنیم یک معنی بدست می آید .

✓ کلمه بازی از دو بخش تشکیل شده است اگر بر روی بخش اول یعنی (با) تاکید کنیم معنی ورزش و مسابقه و اگر بر روی بخش دوم (زی) تاکید شود معنی پرنده شکاری می دهد .

❊ مثال او هر روز نامه ای می خواند . تاکید بر بخش اول روز :او هر روز ، نامه ای می خواند .

بسیاری از کلمات در زبان فارسی هستند که ممکن است به دو صورت نوشته شوند . در اصول خط فارسی به این کلمات دو املایی گفته می شود .مانند.: کتاب خانه = کتابخانه مهربان تر = مهربانتر

که هر دو صورت نوشتاری این کلمات صحیح می باشد .

واژگان هم خانواده حاکم – حکم – محکوم گود – گودی – گودال معذرت – عذر – عذرخواهی

کلمات هم آوا: به کلماتی می گویند که در تلفظ یکسان اند امّا در نوشتار و معنی متفاوتند .با توجه به اهمیّت کلمات هم آوا در ادامه فهرستی از برخی از این واژگان را می آورم.

زمین : کره ی خاکی ضمین : عهده دار غالب : چیره ، برتر قالب : شکل

اَلَم : درد عَلَم : پرچم صواب : درست ثواب : پاداش ، اجر

غریب : دور از وطن قریب : نزدیک آری : بله عاری : بری – پاک

ارز : پول و بهاء عرض : پهنا اساس : پایه و بنیاد اثاث : وسایل و لوازم

کلمه های هم آوا و هم نویسه

سیر = نوعی پیازچه سیر = کسی که گرسنه نیست شیر = حیوان وحشی شیر = شیر خوردنی

پیچ = میخ فلزی دندانه دار - پیچ = خم وتاب کِرم – کـَرَم – کِرِم – کرُم

مِلک – مُلک – مَلِک(پادشاه)–مَلَک(فرشته)

درس سوم : هوشیاری تمرین کلاسی

۱-در عبارت های زیر نهاد و گزاره را مشخص کنید.

الف یک دسته گل دفاع پرور از خرمن صد گیاه بهتر

ب کم گوی و گزیده گوی چون دُر

۲-واژه های زیر چند هجا (بخش) هستند ؟ هر یک از بخش ها را جدا کنید

پادشاهی : گردش:

همراهان : پایین :

نامناسب: پشیمانی:

۳ –برای کلمات زیر صفت مناسب بنویسید.

دختر کتاب سنگ

۴-شرح حال خود را در سال قبل بنویسید.

درس چهارم

دانش زبانی واژه آموزی نشانه های جمع زبان فارسی

به طور کلی هر کلمه ی مفردی را که در زبان فارسی امروز کاربرد داشته باشد، می توان با یکی از دو نشانه ی « ها » و « ان » که به آخر کلمه افزوده می شود، جمع بست.

اما نشانه های دوگانه ی « ها » و « ان » تنها نشانه هایی نیستند که در زبان فارسی به عنوان نشانه های جمع به کار می روند .

□ ۱ « ها » و « ان » به کار بردن نشانه های دو گانه ی « ها » و « ان »- که نشانه های اصلی جمع در زبان فارسی است – دارای قواعد و در عین حال استثناهای فراوان است.

نشانه ی جمع « ها » با هر نوع کلمه ای جمع می شود.

این نشانه به خصوص در زبان محاوره متداول تر از نشانه ی « ان » است تا جایی که کلمات مختوم به « ه » با این علامت جمع می بندند هر چند جمع بستن این گونه کلمات با نشانه ی « ها » سبب اجتماع دو حرف « ه » می شود و به همین سبب اشکال در تکلم پرهیز از آن را تجویز می کند و لذا با « ان » جمع می بندند؛ مانند : گناه ها، پادشاه ها، سیاه ها که جمع این کلمات با نشانه ی « ان » فصیح تر و زیباتر است.

نشانه ی « ان » تنها با برخی از کلمات همراه می شود و به کار بردن آن در همه ی موارد میسر نیست.

بیشتر جانداران را می توان با این نشانه جمع بست . مانند: پسران ، مردان

گان: مخصوص کلماتی است که به (ه) ختم می شوند . ستاره + ان = ستارگان

یان : مخصوص کلماتی است که به (ا ، و) ختم می شوند . آشنا+یان=آشنایان دانشجو+یان=دانشجویان

نکته(ان) همیشه نشانه ی جمع نیست ، بلکه کاربردهای مختلفی دارد که در زیر آورده شده است :

نشانه ی زمان = بامدادان – سحرگاهان – بهاران نشانه ی مکان = گیلان – دیلمان – سپاهان

نشانه ی صفت = گریان – خندان – نالان – دوان

□ ۲ ات : گروهی از اسم ها با این نشانه جمع بسته می شوند . اطلاعات ، ارتباطات

□ جمع مکسر : این جمع ویژه کلمات عربی هست و نشانه ای ندارد و با تغییر در صورت کلمه ی مفرد ساخته می شود . کتاب = کتب ، درس = دروس

□اسم جمع:برخی اسم ها علامت جمع ندارند و مفرد نیستند اما بر بیش از یک شخص دلالت دارند.گله ،لشکر ، دسته

تمرین کلاسی درس چهارم: داستان من و شما

۲ -جمله زیر را در یک سطرادامه دهید.

زبان فارسی ----------

وطن من----------

من حاضرم----------

۳ -معنی واژه های زیر را بنویسید.

عظمت:..... شیوه:..... نغمه:.....

عملکرد:..... نمایان:..... پای بند:.....

۴ -متضاد کلمه های زیر را بنویسید.

دانا دروغگو

۵ -هم خانواده کلمه های زیر را بنویسید.

عمق: خالق:

۶ -کلمه هایی که با هم ، هم خانواده هستند در یک گروه قرار دهید.

نظر – افکار– فکر – انتظار – متفکر – منظور- تفکر

الف-

ب-

۷ -حروف مشترک کلمه های هم خانواده زیر را پیدا کنید.

الف(عبور – عابر – عابران) ب)(خالق – مخلوق – خلقت)

۸ -در جای خالی کلمه مناسب بنویسید.

الف)به وسیله ی ارتباط بین انسان ها ..... می گویند.

ب)دشوارترین شکل زبان ، یادگیری..... است.

تکلیف درس چهارم:

۱-کلمه هایی که دارای ۳نقطه و۲نقطه هستند از درس پیدا کنید وبنویسید.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

۲-درس را دوبار روخوانی کنید سپس کتاب را ببندید وده کلمه مهم را از حفظ بنویسید.

۳ -متن زیر را بخوانید سپس کلمه های نادرست را پیدا کنید ودرست آن را از روی کتاب بنویسید.

اکنون بگزارید خودم را معرفی کنم .من چند چحره دارم :ی ی آوا وسدا که در گفتار زا هر می شود وشما با گوش دادن آن را می فهمید چحرهی دوم »خط« است که در نوشتار آش ار می شود وشوما به کمک چشم واز راه دیدن با آن آشنا می شوید .گاهی نیز به جای گوفتن ونوشتن به ش ل اشاره به کار گرفته می شوم.

۴-مفرد جمع های مکسر زیر را بنویسید

آفات: اوراق: الفاظ : فواید: ورثه:

درس **پنجم**

نکته ی مهم متن هفت خان رستم

هر گاه کسی کار بسیار دشواری را با پیروزی به پایان برساند ، می گویند: از« هفت خان رستم» گذشته است . هفت خان نام هفت مرحله از نبردهای رستم با نیروهای اهریمنی و گذشتن از دشواری هاست . ترتیب عبارتند از

خان اول : نبرد رستم و رخش با شیر خان دوم : پشت سر گذاشتن بیابان سخت و راه دراز آن

خان سوم : نبرد رستم و رخش با اژدهایی که در تاریکی فرو می رود و ناپدید می شود

خان چهارم : نبرد رستم با جادوگر خان پنجم : نبرد رستم با پهلوانی به اوالد

خان ششم : نبرد رستم با ارژنگ دیو خان هفتم : نبرد رستم با دیو سپید و کشتن او

دانش زبانی

اغراق (مبالغه) : ادعای وجود صفتی در کسی یا چیزی است که به اندازه ای که به دست آوردن آن صفت در آن کس یا چیز بدان حد ، غیر ممکن یا بیش از حد معمول باشد نویسنده برای این که تأثیر سخن خود را بیشتر کند واقعیاتی را که درباره ی آن سخن می گوید بسیار بزرگ تر از آن چه هست بیان کند.

نکته : زیبایی اغراق در این است که ، غیر ممکن طوری ادا شود که ممکن به نظر رسد .

مثال : که گفتت برو دست رستم ببند نبندد مرا دست ، چرخ بلند

در این بیت رستم چنین ادعا می کند که فلک هم نمی تواند دست او را ببندد ، یعنی از نظر قدرت و توانایی برای خود صفتی می آورد که بیش از حد معمول است .

یادآوری : در اغراق صفتی را که عملاً و عادتاً پذیرفتنی نیست ، بیان می کنیم ، مانند از بس که ایستادم علف زیر پایم سبز شد . « حال آن که انسان هر چه قدر بایستد زیر پایش علف سبز نمی شود. »

مثال : خروشد و جوشید و برکند خاک زسمشّ زمین شد همه چاک چاک

مثال : شود کوه آهن چو دریای آب اگر بشنود نام افراسیاب

مثال : دلم گرفته است از این روزها ، دلم تنگ است میان ما و رسیدن هزار فرسنگ است.

۱۰-**کنایه** : یعنی پوشیده سخن گفتن ، اما در آرایه ی ادبی به عبارت یا جمله ای گفته می شود که دارای دو معنی واقعی و هنری باشد و ما از طریق معنی واقعی به معنی هنری (غیر ظاهری) می رسیم است .

آب از دستش نمی چکد.

معنای نزدیک: یعنی ازدست اوآب روی زمین نمی ریزد .معنای دور:خسیس بودن فرد.

مانند : هنوز از دهانش ، بوی شیر می آید.

معنای نزدیک : دهن ، بوی شیر می دهد . معنای دور : بچه بود

مثال ۱ : دیده فرو بر به گریبان خویش که معنی کنایه ای آن اصلاح کردن خود است

مثال ۲ : چو بیند که خاک است بالین من . کنایه از مردن است .

مثال ۳ : در خانه ی فلانی باز است . کنایه از مهمان نواز بودن است

مراعات النظیر(تناسب) : آوردن کلماتی که در یک جمله یا بیت که از جهت زمان ، مکان ، موضوع ، یک عمل ، یک علم و یا یک داستان با یکدیگر ارتباط داشته باشند .

بسی تیر و دی ماه و اردیبهشت برآید که ما خاک باشیم و خشت

زکف بفکن این تیر و شمشیر کین بزن جنگ و بیداد را بر زمین

کلمات : تیر ، شمشیر و جنگ آرایه مراعات النظیر دارند و از جهت عملی با هم ارتباط دارند.

نکته املایی:همان طور که خواندیم بعضی از کلمه ها در زبان فارسی به یک شکل نوشته می‌شوند ولی در معانی مختلف هستند. دیوان: چند دیو دیوان: مجموعه چند کتاب و دفتر

واژگان هم خانواده

شگفت زده – شگفت انگیز	مشتاق – اشتیاق – شوق	پیام – پیام رسان – پیامبر
موضوع – وضع – اوضاع	شرمنده – شرمسار – شرمگین	شکایت – شاکی
سکوت – ساکت	تجارت – تاجر – تجّار	

تمرین های کلاسی درس پنجم:هفت خان رستم

۱ -معنی واژه های زیر را بنویسید.

فرجام = کمند = سهمگین =

۲ -متضاد کلمه های زیر را بنویسید.

سواره تفاوت

۳ -جاهای خالی را کامل کنید.

الف توصیف بیش از حد هر چیز را .....می گویند.

ب کنایه در لغت به معنای ..... است.

۴ -درستی یا نادرستی جمله های زیر را بنویسید.

الف در عبارت زیر « زیر پایم علف سبز شد» مبالغه و کنایه وجود دارد. درست□ نادرست□

ب(« یکی دو پیرهن پاره کردن» کنایه از با تجربه بودن است. درست□نادرست□

۵ -بیت زیر را با نثر ساده باز نویسی کنید.

خروشید و جوشید و بر کند خاک ز سمش زمین شد همه چاک چاک

۶ -بیت زیر بیانگر کدام یک از مراحل هفت خان رستم است؟

بینداخت چون باد، خم کمند سر جادو آورد ناگه به بند

۷ -مخفف کلمه های زیر را بنویسید.

ناگهان = اگر= اگر چه =

۸ -بیت زیر از چند جمله تشکیل شده است؟

زبهر نیایش سر وتن بشست یکی پاک جای پرستش بجست

۹ -در مصرع زیر نهاد را مشخص کنید.

هر گل و برگی که هست یاد خدا می کند.

هرگز نرسد به منزل عشق بی بدرقه ی تو کاروان ها

@TEACHER_SPEECH

تکلیف.

-کدام کلمه هم خانواده دیگر کلمه ها نیست؟

الف کاشف ب کفش ج کشف د مکتشف

۲-کنایه و مبالغه مشخص نمایید.

از هفت خان رستم گذشته است.

بزد تیغ و بنداخت از بر سرش

۳ -با استفاده از حروف (در ، و ، از ، با) متن را کامل کنید.

رستم .....خان دوم ، بیابانی سخت.....راهی دراز را پشت سر نهاده، خسته ..... تشنه جست وجوی فراوان چشمه ای می یابد آبی می نوشد ..... سر و تن می شوید و پس ..... نخجیر به خواب می رود.

۴-بعضی از کلمه ها به دو شکل نوشته می شوند آن ها را پیدا کنید و شکل دیگر آن ها را بنویسید.

علی به فروشگاه رفت.از قفسه های فروشگاه وسایلی خرید و از صندوق دار خواست قیمت وسایل را حساب کند، پس از پرداخت دنبال سامان که در کتاب خانه مشغول مطالعه است، رفت و به طرف منزل حرکت کرد و در راه سامان پسر صاحب خانه اش را دید و با او درباره ی فایده ی مطالعه در کتاب خانه صحبت کرد.

۵-کدام واژه را نمی توان به دو شکل نوشت؟چرا؟

الف)خوب تر ب)سپاسگزار ج)دلنواز د)برنامه ریز

۶-برای هر یک از حرف های زیر دو کلمه که در متن درس آمده بنویسید

ض ع

۷ -جاهای خالی را با عبارت مناسب کامل کنید.

الف)هم خانواده ی کلمه ی معلومات ، ..... و..... است.

ب)به واژه هایی که با هم ارتباط دارند،.....است.

درس **ششم**

ای وطن

قالب این شعر (چهار پاره یا ترجیع بند) است . زیرا بین بندهای این چهارپاره (ای وطن) تکرار شده است.

هر گاه کسی یاچیزی را با آهنگی خاص مورد خطاب قرار بدهیم به آن «منادا »گویند

.مثال : سعدیا مرد نکو نام نمیرد هرگز منادا معمولابا حرف ندا همراه است.

مهمترین حروف ندا عبارتنداز ۱)حروف ندایی که قبل ازمنادا میآیند:ای-یا

۲)حروف ندایی که بعد از منادا میآیند:ا)الف ندا سعدیا

نکته املایی:پیوسته نویسی و جـــدا نویسی

کلمات دو املایی کلماتی هستند که هم به صورت پیوسته و هم به صورت جدا نوشته می شوند و به هر دو صورت درست هستند . مانند : دست مزد ، دستمزد کتاب خانه ، کتابخانه گلدان ها ، گلدانها

واژگان هم خانواده

تحقیر – حقیر – حقارت ماهر – مهارت مشکل – اشکال

توانایی – توانا – توان – توانمند رشید – رشادت نقص – ناقص

واژگان متضاد

پیروزی /شکست ناامید / امیدوار سختی / آسانی آشتی / قهر

خاور /باختر تنگ/گشاد بی جان / جاندار محکم/ شل

درس ششم ای وطن تمرین کلاسی

-مترادف کلمه ها زیر را بنویسید :

جاودانه : صادقانه : غرور :

غم : سرود : جان پناه :

۲ -در عبارات و ابیاتزیر منادا وحرف ندا را مشخص کنید.

- ای مادرعزیزکه جانم فدای توست

نشانه ندا: منادا:

- خداوندا به فریاد دلم رس

نشانه ندا: منادا:

۳-هریک ازکلمه های زیررابه کلمه ی دیگرمانندکنیدوجمله بسازید.

-دوست مانند:

-خانه مانند:

۴--هریک ازواژه های زیررا"منادا "قراردهید ودرجمله ای به کاربرید.

-انسان:

-دوست:

درس ششم : ای وطن تکلیف کلاسی

۱-ازروی شعر ای و ن با دقّت بخوانید وآن رابه نثر ساده تبدیل کنید.

۲-چندبیت یاچندجمله ازدرس های گذشته پیداکنید و بنویسیدکه درآن منادا وجود داشته باشد.

.....

.....

.....

.....

.....

-چندبیت یاچندجمله ازدرسهای گذشته پیداکنیدوبنویسیدکه درآن تشبیه وجود داشته باشد.

.....

.....

.....

.....

.....

۴ -معنی واژه های زیر را بنویسید.

جان پناه= صادقانه= رویش=

۵ -در جمله زیر منادا و نشان ندا را مشخص کنید.

ملکا !! ذکر تو می گویم و از تو مدد می جویم

۶ -در عبارت زیر چند غلط ام یی وجود دارد؟ آن ها را پیدا کنید و صحیح آن ها را بنویسید.

شیخ هنگام رفتن به پدرش گفت: مراغب محمد باش. به خاست خدا آینده ی درخشانی خواهد داشت. او به مغام بزرگی خواهد رسید.

درس **هشتم**

دریا قلی

رعایت علائم سجاوندی یا نقطه گذاری در جمله، هم به درک مطلب کمک می کند. هم به زیبایی نوشتاری می افزاید.

مهم ترین علائم سجاوندی و نشانه های نگارشی:

۱ -نقطه (.)علامت توقف یا ایستادن در خواندن است.

۲ -ویرگول یا درنگ نما ، میان عبارت ها یا جمله ها و برای جدا کردن کلمه یا عبارت توضیحی به کار می رود.

۳-دو نقطه : پیش از نقل قول و هنگام توضیح دادن به کار می رود.

۴ -علامت سوال ؟ در پایان جمله پرسشی به کار می رود.

۵-علامت تعجب یا عا فه ! در پایان جم تعجبی و جم عا فی به کار می رود.

۶ -سه نقطه... برای نشان دادن جم و کلمه ها حذف شده به کار می رود.

۷ -گیومه« » برای نشان دادن آغاز و پایان سخن کسی جز نویسنده به کار می رود.

واژه آموزی : ی ی از راه های ساختن کلمه ی جدید افزودن واژه ی "نامه"به پایان کلمه

نخست است. مانند روز+نامه =روزنامه

داروخانه- کارخانه - قهوه خانه - چای خانه -گلخانه

برخی از کابردهای علائم نگارشی

نقطه:

۱-در پایان جملههای خبری یا انشایی: هوا امروز ابری است. هر که بامش بیش، برفش بیشتر.

۲-پس از حرف یا حروفی که نشانه ی اختصاری کلمه است. مانند: در سال ۱۳۵۷ ه . ش.

انقلاب اسلامی ایران به ثمر رسید.

۳-بعد از کوته پاسخها: پرسیدم: «دیدنش رفتی» گفت: بله.

ویرگول (درنگ نما) ،

۱ -بین جمله های مستقل که در مجموع، جمله ی کامل را می سازند. مانند: او که بسیار تلاش کرد، به مقصود رسید.

۲ -پس از منادا به کار می رود. مانند: خدایا، مرا عفو کن.

۳ -هر جا واژه یا عبارتی به عنوان بدل در ضمن جمله یا در عبارتی دیگر آورده شود به کار می رود. مانند:اخوان ثالث، شاعر معاصر، سراینده شعر معروف » خوان هشتم« است.

۴ -بین واژه های همپا به جای » و « به کار می رود. مانند : فردوسی، مولوی، سعدی و حافظ از بزرگان شعر فارسی هستند.

۵ -بین دو واژه که ممکن است خواننده، آنها را با کسره ی اضافه بخواند به کار می رود.

مانند: مادر، حسن را به سوی خود خواند.

۶ -به جای مکث کوتاه در جمله به کار می رود. مانند: اگر شب ها همه قدر بودی، شب قدر بی قدر بودی.

دو نقطه : قبل از نقل قول به کار می رود

. مانند: صاحب نظران آموزشی می گویند شرط درست نوشتن، درست فهمیدن است

تمرین های کلاسی درس هشتم : دریا قلی

۱ -معنی واژههای زیر را بنویسید.

درنگ:..... الکن:..... دلاور:..... همت.....

۲ -مفرد کلمه های زیر را بنویسید.

اصوات : ..... اماکن:..... مراحل:.....

۳ -هم خانوادهی کلمه ها زیر را بنویسید.

احوال:..... قصد:..... صید:.....

۴ -در بیت زیر نشانه های نگارشی به کار ببرید.

دریا قلی به وسعت دریاست نام تو تاریخ در تلفظ نام تو الکن است

۵ -بیت زیر را به نثرساده بنویسید.

دریا قلی! رکاب بزن، یا علی بگو چشم انتظار همّت تو، دین و میهن است

۶ -متن زیر را به دقّت بخوانید و در جای مناسب علامت نگارشی قرار دهید.

مردم و مدافعان آبادان بیدرنگ به هر وسیلهای که مم ن بود در برابر دشمن به کار آید به مقابله با دشمن پرداختند و توانستند در نبردی نابرابر که در تاریخ دفاع مقدّ س به نام عملیات کوی ذوالفقاری معروف است نفوذ دشمن را به آبادان ناکام بگذارند.

۷-نهاد مفعول فعل را مشخص کنید. دانش آموز کلاس ششم کتاب محمد را پس داد.

پیامبر اسلام (ص) میفرماید. دانشمندان مطالعه میکنند.

-ضرب المثل های زیر را با کلمه های مناسب کامل کنید.

الف- هر که بامش بیش..... ب- سالی که نکوست .....

ج- کوه به کوه نمیرسد.....

۹ -کدام کلمه هنگام جمع بستن با (ان) با کلمه ها ی دیگر متفاوت است؟

الف- درخت ب- شنوا ج- بزرگ د- رفتگر

-با کلمه ها زیر یک جمله ی زیبا بنویسید. اخلاق، عشق، دلسوز، دوست

تکلیف درس هشتم : دریا قلی

۱ -از روی درس چند بار بلند بخوانید.

۲ -خلاصه درس را برای دوست خود بگویید.

۳ -یک بند درباره ی لغتنامه دهخدا بنویسید.

۴-با دقّت متن را بخوانید و کلمه های که صدای س دارند را بنویسید.

۵ -هر کلمه را در جای خالی مناسب بگذارید.سرنوشت ساز – جان فشانی – جوانمردی

الف- گاهی نجا مردم به تصمیم به هنگام و ..... به موقع یک نفر یا جمعی وابسته میشود.

ب- دریا قلی، رکاب بزن. همه چیز به ..... تو وابسته است.

ج- بی شک دریا قلی اگر در آن شب ..... دچار ترس میشد چه اتفاقات ناگوار میافتاد.

-در هر دسته، دور شکل درست کلمه خط بکشید.

الف- خانوادهاش، خوانوادهاش، حانواداش

ب- انتغال، اانتقال، انطقال

ج- کوی ذوالفقاری، کوی ذولفقاری، کوی ذوالفغاری

۷ -در متن زیر کلمه های نادرست را پیدا کنید و زیر آنها خط ب شید و ش ل درست کلمه ها را به ترتیب داخل کمانکهای زیر متن بنویسید.

مردم و مدافعان آبادان ، بیدرنگ به هر وسیلهای که من ن بود در برابر دشمن به کار آید به مقابل با دشمن پرداختند وتوانستند در نبردی نابرابر نفوز دشمن را ناکام بگدارند.

..... ،..... ،..... ،..... ،.....

۸ -برای هر یک از کلمه ها دو صفت مناسب بنویسید.

معلم:.....، ..... گل: .....، .....

دانش آموز: .....، .....

درس **نهم**

رنج هایی کشیدهام که مپرس

یافتن کتاب در کتابخانه به سه روش است:

۱ -فهرست پدید آورندگان: باتوجه به آنهایی که کتاب پدید آوردهاند.

۲ -فهرست عناوین: با توجه به اسم کتاب، آن را میتوان یافت.

۳ -فهرست موضوعی: با توجه به موضوعی خاص کتاب را میتوان یافت.

تعریف جمع مکسر: بعضی از کلمه هادر زمان جمع بستن نشانه جمع در آخر ندارند، بلکه در شکل مفرد آنها تغییراتی ایجاد میشود. البته این گونه جمع بستن مخصوص زبان عربی است و به آنها جمع مکسر میگویند. تعداد فراوانی از این جمع ها مکسر در زبان فارسی رواج دارند که بر غنای زبان ما افزودهاند و اغلب صرفه جویی آوایی و خطی نیز ایجاد کردهاند. مثال:

ملتها← ملل ، طریقه ها ← طرق

مانند: مفرد جمع

ادب – آداب تصویر –تصاویر مدرسه –مدارس طفل—اطفال فاضل --فضلا
فصل—فصول کتاب --کتب

واژه آموزی

بعضی از واژه ها از چند جز یا قسمت تشکیل شده اند و اگر آنها را جدا کنیم هر یک معنی جداگانه میدهند.

مانند: خدمتکار، جانباز و نمکدان

* با افزودن « نامه» به بعضی از واژه ها، کلمه های با معنی دیگری به دست میآورید.

واژه +نامه= واژه نامه پایان +نامه= پایان نامه گذر+ نامه =گذرنامه

واژه+ نامه =واژه نامه سفر+ نامه= سفرنامه لغت+ نامه =لغت نامه

*گاهی نامه در ابتدای واژه قرار می گیرد و واژهای نو می سازد.مانند:

نامه +رسان= نامه رسان نامه+ بر= نامه بر نامه +نویس= نامه نویس نامه+ نگار= نامه نگار

لغت نامه دهخدا یک واژه نامه عمومی است. این لغت نامه که درحکم دایره المعارف است،به همّت استاد علی اکبر دهخدا و به کمک گروهی ازمتخصّصان زبان و ادبیا فارسی گرد آوری شده است. این لغتنامه حاوی واژه ها، اسامی، مکان ها، گیاهان، جانداران و ... است و براساس حروف الفبا مرتّب و چاپ شده است.

در ابتدای کتاب جدولی مربوط به نشانه های اختصاری وجود دارد برای نمونه(ص)نشانه ی صفحه و (ا)نشانه ی اسم است. پس از نوشتن هر واژه نشانه هایی آمده است که هریک معنا و مفهوم خاص خود را دارد. در لغتنامه ی دهخدا، حد فاصل میان لغت نامه و دایره المعارف مشخص نشده است و ازاین رو هم در رده ی دایره المعارف و هم فرهنگ هاست. حدود نیمی ازکتاب، لغات است، بامعنی و شاهد، ونیم دیگر آن آعلام تاریخی و جغرافیایی است.

این اثر حاوی کلیه ی لغات فرهنگ های خطّی و چاپی فارسی است و در نقل آن ها بسیاری از غلط های گذشتگان تصحیح شده است و بسیاری از لغات عربی و مواردی از لغات ترکی، مغولی، هندی، فرانسوی، انگلیسی، آلمانی، روسی و دیگر زبان های متداول در زبان فارسی نیز در این فرهنگ آمده است. برای صحیح خوانده شدن، لغا در جلوی هر کلمه حروف حرکت دار به کار رفته است که در ابتدای لغتنامه دهخدا معرفی شده اند.

لغت نامه ی بزرگ دهخدا در ۱۶ جلد به چاپ رسیده است.

اسم ساده و اسم مرکب

تعریف اسم ساده: اسمی است که تنها از یک جز تش یل شده است و نمیتوان آن را به دو

بخش یا بیشتر تقسیم کرد. مانند: گل، قلم و سهراب.

تعریف اسم مرکب: بعضی از اسمها دو یا چند جزئی هستند و اگر آنها را جدا کنیم، هر یک

معنی جداگانه ای میدهند. مانند: خدمت ار، جانباز و نم دان

* اسم مرکب به صور های مختلف ساخته میشود که مهمترین آنها عبار اند از:

قسمت معنی دار + قسمت معنی دار = اسم مرکب مانند: سپید+ رود = سپیدرود

قسمت معنی دار + قسمت معنی ساز = اسم مرکب مانند: قلم + دان = قلمدان

* قسمت معنی ساز به تنهایی معنی ندارد، اما اگر با کلمهای دیگر ترکیب شود معنی جدید

میدهد. در زبان فارسی به قسمت معنی ساز پیشوند، پسوند و میان وند میگویند.

پیشوند + معنی دار = اسم مرکب مانند: با + شعور = با شعور

معنی دار + میان وند + معنی دار = اسم مرکب مانند: سر + تا + سر = سرتاسر

معنی دار + پسوند = اسم مرکب مانند: داد + گر = دادگر

@TEACHER_SPEECH

تمرین های کلاسی درس نهم: رنج هایی کشیدهام که مپرس

۱-معنی کلمه ها زیر رابنویسید.

حجره : غفلت: تأخیر: هجر:

۲-مفردکلمه ها زیررا بنویسید.

اعضا : اوقات : ملل: مدارس:

۳-فصل تابستان وبهار را باهم مقایسه کن و دریک بند بنویسید.

.....

.....

.....

.....

.....

۵-برای هر کلمه یک هم خانواده بنویسید.

اسلحه: غروب: لحظه : ظالمین:

۶- از درس رنج هایی کشیده ام که مپرس ۱۵ کلمه که دارای ارزش املایی است بنویسید.

۷-متضادکلمه ها را بنویسید.

طلوع : آخرین : وارد : کم:

۸-دو صفت مناسب برای هر کلمه بنویسید.آسمان : دوست:

۹- برداشت خود را از ضرب المثل کار نیکو وکردن از پرکردن است را بنویسید.

۱۰-کلمه ها را به ترتیب الفبا بنویسید. تکمیل-اهمیّت-حقیقت-تلفظ-اطلاعات -مشغول-معتبر

۱۱ -با هر کلمه جمله ای بساز که بیشتر از هشت کلمه باشد.

اسلحه:.....

مشرق: .....

تعطیل :.....

تکلیف درس نهم: رنج هایی کشیدهام که مپرس

۱-مفرد کلمه ها زیر را بنویسید.

آداب:..... احساس: ..... الوان :..... فصول:.....

۲ -کلمه ها ی هم خانواده را به هم وصل کنید.

زیستن افتخار میراث اتحاد مفتحر زندگی متحد ارث

-معنی واژههای زیر را بنویسید.

تأخیر: ..... مرحمت: ..... اجابت: .....

۴ -متضاد کلمههای زیر را بنویسید.

کامل دلیر

۵ -برای کلمه ها زیر دو هم خانواده بنویسید.

۶ -چهار کلمه بنویس که آخر آنها مانند کلمه) حتماً (تنوین دار باشد.

۷ -کلمه های داده شده با کدام بخش کامل میشود و به کار میرود . ترین گذار بان

شرمنده دروازه بنیان دیده

۸ -مفهوم این ضرب المثل را بنویسید. این دغل دوستان که میبینی مگسانند دور شیرینی

۹ -با دو کلمه یک جمله ی مناسب بنویسید.

عشق ، سرشار :.....

۱۰--در بیت زیر مفعول را مشخص کنید.

درد عشقی کشیدهام که مپرس زهر هجری چشیدهام که مپرس

درس **دهم**

عطار و جلال الدین محمد

قالب های شعر منظور از قالب یک شعر، شکل آرایش مصرع ها و نظام قافیه آرایی آن است

بیت : کمترین مقدار شعر یک بیت است .

مصراع :هر بیت شامل دو قسمت است هریک از این بخش ها یک مصراع نام دارد .

ردیف :کلمات هم معنی و مستقلی که در پایان مصراعها عیناً تکرار می شود ردیف نام دارد .

قافیه : کلمات هم آهنگ و هم وزن مصراعهای شعر را قافیه گویند.

قافیه اجباری و ردیف اختیاری است ،ردیف همواره تابع قافیه است و بعد از آن می آید .

قالب های شعری سنتی:

مثنوی : شعری است بر یک وزن با بیت های مصرع ، که هر بیت قافیه ای جداگانه دارد . و چون هر بیت دارای دو قافیه است آن را مثنوی (مزدوج یا دوتایی) نامیده اند . شعری که در آن هر بیت قافیه هایی مستقل و جدا از ابیات دیگر داشته باشد مثنوی ،یا دوگانی نام دارد .

مثنوی را می توان به شکل زیر تصویر کرد :

.....الف ..... الف

.....ب ..... ب

.....ج ..... ج

.....د ..... د

مشخصات مثنوی:

۱-عداد ابیات مثنوی حداقل دو بیت است و حداکثر برای آن وجود ندارد.

۲- مثنوی مناسب ترین قالب برای بیـان داستان ها و مطالب طولانی است.

قطعه : شعری است حداقل دو بیت که معمولا مصراع‌های زوج آن هم قافیه است. محتوای قطعه بیشتر اخلاقی، اجتماعی، آموزشی و تعلیمی، مدح و هجو است.

"قطعه "شعری است که معمولاً مصراع های اولین بیت آن هم قافیه نیستند ولی مصراع دوم تمام ادبیات آن هم قافیه اند. طول قطعه دو بیت یا بیشتر است.

قطعه را بیشتر در بیان مطالب اخلاقی و تعلیمی و مناظره و نامه نگاری بکار می برند. قدیمی ترین قطعه ها مربوط به ابن یمین است و از بین شاعران معاصر پروین اعتصامی نیز بیشتر اشعارش را در قالب قطعه سروده است. پروین اعتصامی مناظره های زیادی در قالب قطعه دارد از قبیل مناظره نخ و سوزن، سیر و پیاز و ...

شکل قطعه

*---------- ----------

*---------- ----------

*---------- ----------

دوبیتی :قالب شعری است که از دو بیت با قافیه هایی در مصراعهای اول ،دوم و چهارم درست شده است .معروفترین شاعر : بابا طاهر

رباعی : رباعی" از کلمه ی "رباع" به معنی "چهارتایی" گرفته شده است . .

قالبی ویژه ی شعرهای ایرانی است که چهار مصراع دارد و معمولا مصراع سوم آن قافیه ندارد. محتوای رباعی‌ها بیشتر عارفانه، عاشقانه یا فلسفی است. خیام بزرگ‌ترین رباعی سرای جهان است .

شکل رباعی

❊---------- ❊----------

❊---------- ----------

تفاوت رباعی و دو بیتی در هجای آغازین است که در رباعی با هجای بلند و در دوبیتی با هجای کوتاه آغاز می شود

#تشخیص_رباعی_و_دوبیتی

✳با توجه به توضیحات قبلی در مورد این دوقالب شعری و شباهتهایی که باهم دارندبرای شناخت آنها در پایه ی ششم به اولین کلمه ی آنها توجه کنید اگر اولین کلمه یک بخش یا هجای کوتاه باشد قالب آن دوبیتی واگر بخش یا هجای بلند باشد قالب آن رباعی است

✳نکته -هجا را می توان به زبانی ساده تر همان بخش کردن تعریف کرد آنچه در کلاس اول ابتدایی یاد می گرفتیم حالا به مثالهای زیر دقت بفرمایید

- بابا -دوبخش می باشد

درکلاس اول ابتدایی معمولا هربخش را صدا کشی می کردیم و صداها یا حروف آنهارا مشخص می کردیم

بابا ⬅ب+ا+ب+ا

✳بابا دوبخش یا هجا دارد و شامل چهار صدا یا حرف می باشد

✳نکته -در بحث هجا یا بخش معمولا به جای حروف یا صدا #واج به کار می برند پس واج همان صداهایی هستند که در بخش کردن کلمات مشخص می کنیم.

#حروف_الفبای_فارسی ✳شامل دوگروه می باشند

- ۱حروف بی صدا (ء،ب،پ،ت،ج،چ،خ،د،ر،ز،ژ،س،ش،ف،ق،ک،گ،ل،م،ن،و،ه،ی)

✳تعدادی ازاین حروف بی صدا یا صامت چندشکل یا نشانه دارند مثال: ز،ذ،ض،ظ

- ۲حروف صدا دار یا مصوت(ـَ ـِ ـُ ا- او- ای)

✳نکته ی اساسی -هر کلمه ای را درزبان فارسی که بخش کنیم حتما در هربخش یا هجا یکی از حروف صدا دار یا مصوت هست

✳مصوتهای (ـَ ـِ ـُ)را مصوتهای کوتاه و مصوتهای (ا- او-ای)را مصوتهای بلند می نامیم

✳د مثالهای زیر دقت کنید

گُل⬅گ+ـُ+ل ✳گل -یک بخش دارد وشامل سه واج یا صدا می باشدکه (گ)بی صدا (ـُ)صدا دارکوتاه و (ل)بی صدا می باشد

✳نکته -در مشخص کردن واج یا صداها باید دقت کنیم که تلفظ یا خواندن واژه مهم است چون در شکل نوشتاری کلمات مصوتهای کوتاه را روی آنها نمی گذاریم اما در تلفظ یا خواندن کلمات هستند

✳کِتاب⬅کِ+تاب کتاب دو بخش یا هجا دارد کِ⬅ک+ـِ+تاب⬅ت+ا+ب

✳در بخش کردن کلمات معمولا سه حالت هست

۱در حالت اول هجا یا بخش شامل دو حرف می باشد یکی بی صدا ودیگری صدا دار کوتاه

مثال :کتاب کِ+تاب

بخش اول آن ک+ـِ از یک حرف بی صدا و یک مصوت کوتاه تشکیل شده است اگر بخش یا هجایی شامل یک صامت و یک مصوت کوتاه باشد #هجای_کوتاه می نامند

۲حالت دوم اگر بخش یا هجایی شامل یک حرف بی صدا و یک حرف صدادار بلند باشد یا دو حرف بی صدا ویک مصوت کوتاه باشد آن را #هجای_بلندمی نامند

✳سَر⬅س+ـَ+ر در اینجا (س و ر)بی صدا و (ـَ)مصوت کوتاه می باشد پس سر هجایی بلند هست

✳ ما⬅م+ا م حرف بی صدا و (ا)حرف صدادار‌بلند می باشد پس (ما)هجای بلند هست

✳نکته(مصوتهای بلند-ا،او،ای)دوبرابر مصوت کوتاه می باشند

۳حالت سوم -اگر کلمه ای بیش از سه حرف یا صدا داشته باشد #هجای_کشیده می نامند

پارس ⬅ پ+ا+ر+س

❇حالابه بررسی هجاها در شعر باران خواهیم پرداخت

خوشا آنان که الله یارشان بی به حمد و قل هو الله کارشان بی

خوشا آنان که دائم در نمازند بهشت جاودان بازارشان بی

✳خوشا ⬅ خُ+شا شامل دوبخش یا هجا می باشد

بخش اول (خُ)از یک حرف بی صدا ویک مصوت کوتاه تشکیل شده است پس هجای اول آن کوتاه می باشدو برای شناخت دوبیتی از رباعی دقت بفرمایید #دوبیتی_با_هجای_کوتاه_شروع _می شود

- خداوندا به فریاد دلم رس
- کس بی کس تویی،من مانده بی کس
- همه گویندطاهر کس نداره
- خدایار منه چه حاجت کس

✳ خُداوندا⬅خُ+دا+وَن+دا

این کلمه شامل چهار بخش یا هجا می باشد و بخش اول آن #خُ از یک حرف بی صدا ویک مصوت کوتاه تشکیل شده است و هجای کوتاه می باشد پس قالب آن دوبیتی می باشد.

- ای نام تو روییده به گلدان لبم
- در مرحمت تو غوطه ور ،روزوشبم
- در خاک طلب بذر دعا کاشته ام
- باران اجابت تورا می طلبم

✳ای ⬅ء+ـِ +ی

❇نکته ای اساسی (اِ،اُ،اَ)دو جزءاند: صامت همزه +مصوت کوتاه

پس(ای)سه صدا دارد (ء)بی صدا (ـِ)صدادارکوتاه. (ی)بی صدا

❇ای ⬅بخش یا هجای بلند هست

#رباعی_با_هجای_بلند_شروع_می_شود

✳کلمات اول هر چهار مصراع (ای ،در،در ،باران)هجای بلند دارند

در ⬅د+ـَ+ر

✳باران ⬅با +ران باران دوبخش یا هجا دارد بخش اول(با) وبخش دوم (ران)

بخش اول باران هجای بلند است چون از یک حرف بی صدا و یک حرف صدا داربلندتشکیل شده است .

تمرین کلاسی درس دهم: عطار و جلال الدین محمد

۱- معنی واژههای زیررا بنویسید.

بدرقه: مراقب : دلپذیر: زادگاه :

۲- هم خانوده کلمه های زیر را بنویسید.

تعجّب: معلّم: حفظ: دانش:

۳- متضادکلمه های زیر را بنویسید: طولانی: بزرگ: بالا: غروب :

۴- با توجه به بیت پاسخ دهید: شیخ خندید و بگفتش ای سلیم این درخت علم باشد ای علیم

الف: قافیه های بیت را مشخص کنید.

ب: حرف ندا و منادا را در مصراع دوم مشخص کنید.

۵- واژه های درست املایی را ازمیان واژه های داخل پرانتز انتخاب کنید و زیر آن ها خط بکشید.

الف- درتمام شهرهای سر راه، پدرش را (تغریباً – تقریباً) همه میشناختند.

ب- او انسانی (علیم- الیم) و دانا بود .

ج-تازه از (دروازه های–دروازهای) نیشابور واردشده بودند که صدای اذان بلند شد

۶ -قالب ابیات زیر را مشخص کنید.

جدا شد ی ی چشمه از کوهسار به ره گشت ناگه به سنگی دچار

به نرمی چنین گفت با سنگ سخت کرم کرده راهی ده ای نی بخت

۷ -به کلمه ی زیر یک صفت مناسب داده و با آن جملهای زیبا بنویسید.

هدیه ی :.....

۸ -مناسبترین قالب برای بیان داستانها را بنویسید.

۹ -با توجه به کلمه های داده شده کامل کنید.

کلمه	ترکیب وصفی	ترکیب اضافی
استعداد		
پیشنهاد		

تکلیف درس دهم: عطار و جلال الدین محمد

-معنی واژه های زیر را بنویسید.

سرشناس: بدرقه: خلاق: سحاب:

۲-در متن زیر در جای خالی ازحروف مناسب استفاده کرده و کلمه ها را کامل کنید.

الف- پدر برای بدر .... ـه ی مهمان رفت. محمد مش .... ول خواندن کتاب بود .

آفتاب درحال ..... روب بود .

ب- محمد از هر فر ... تی برای آموختن استفاده میکرد.

ج- عطار ن. ... خه ای از کتاب اسرا رنامه ی خود را به محمد هدیه داد.

۳- با استفاده ازکلمه های زیر یک جمله بنویسید.

(موفق- آینده- انسان) .....

۴- با واژه های زیر جمله بسازید.

الف ـ علیم

ب ـ اذان

۵- دربارهی جلال الدّین محمد (مولوی) یک بند بنویسید .

.....

.....

.....

.....

۶ -چهار ترکیب با کلمه ی (دل)بنویسید.

-فهم خود را از ضرب المثل« مشک آن است که خود ببوید، نه آن که عطار بگوید» بنویسید.

۸ -متضاد کلمه های زیر را بنویسید. طولانی شاد سریع

۹ -مفرد کلمه ها زیر را بنویسید. مسائل: مظاهر: منابع:

۱۰ -چهار کلمه از متن درس پیدا کنید که یکی از شکل های غ ع داشته باشد.

درس **یازدهم**

شهدا خورشیدند

آرایه تشبیه : یعنی مانند کردن چیزی به چیز دیگر که به جهت داشتن صفت یا صفاتی با هم مشترک باشند. مثال: علم مانند نور روشنی بخش است.

هرتشبیه چهار رکن داردکه عبار اند از:

الف) طرف اول تشبیه (مشبّه) : کلمه ای که آن را به کلمه ای دیگر تشبیه می کنیم.

ب)طرف دوم تشبیه (مشبّهٌ به) : کلمه ای که کلمه ی دیگر به آن تشبیه می شود.

پ)وجه شَبهَ : ویژگی یا صفت مشترک بین دو چیز یا دو کس است.(دلیل شباهت)

واژه ی ادات تشبیه : کلمه ای است که رابطه ی تشبیه را برقرار می کند. به عبارت دیگر پل ارتباطی بین مشبه و مشبه به است و از این قرارند: مانند، چون، چو، همچون و همچو) وقتی معنی مانند دهند(، مثل، به سان، به کردار و گویی. باید بدانیم که از چهار رکن تشبیه دو رکن مشبه و مشبهٌ به ارکان اصلی هستند و درتشبیه معمولاً ذکر می شوند ولی ادا تشبیه و وجه شَبهَ می توانند ذکر نشوند و خواننده با ت ش ذهنی خود آن ها را مییابد، مانند: وقت ست، که در اصل چهار رکن دارد: وقت از نظر قیمت، مانند ست. چند مثال هم از ابیات:

ابر هزار پاره بگیرد ستیغ کوه چون لشکری که رو به سوی دشمن آورد

مشبه به ابر هزار پاره ادات چون مشبه لشکری وجه شبه سوی دشمن

کز سبزه و بنفشه و گل های رنگ رنگ گویی بهشت آمده از آسمان فرود

مشبه به سبزه و بنفشه وجه شبه رنگ رنگ ادات گویی

مشبه: زمین در فصل بهار که حذف شده است.

بوُد رستمش نام و بس سرکش است گه جنگ چون آب و چون آتش است

مشبه رستمش ادات چون / مشبه به آب/ ادات چون /مشبه به آتش

وجه شَبهَ: خروشندگی و سوزندگی که حذف شده است.

بدرید کتفش به دندان چو شیر بر او خیره شد پهلوان دلیر

وجه شبه بدرید ادات چو مشبه به شیر مشبه پهلوان دلیر

تمرین کلاسی درس یازدهم: شهدا خورشیدند

۱- درعبارت های زیر، غلط های ام یی را پیدا کنید و شکل درست آن ها را بنویسید.

الف – شهید داستانی است پراز حادصه و زیبایی .

ب مصطفا گفت : شهید داخل دفترقلب من وتو می ماند.

ت – شهید چون چراقی است که درخانه ی ما می سوزد.

۲ – باحروف درهم ریخته ی زیر، پنج واژه ازمتن درس شهدا خورشیدند را بنویسید.

ه- ح- ث-ا-ق –ر-غ-ت -س-چ-ش-د-ی-ل-ب-خ-ن

۳ -هریک از واژه های زیر را به چیزی مناسب تشبیه کنید.

الف – ایران : .....

ب – معلم : .....

۴ -معنی واژه های زیر را بنویسید. حادثه: شقایق:

-مخالف کلمه ها زیر را بنویسید. ساده است

۶-در جمله زیر اجزای اصلی تشبیه را پیدا کن و آنها را بنویسید.

شهید مانند نمره ی بیست داخل دفتر قلب من و تو ماندگار است.

۷ -فهم خود را از ضرب المثل تو نیکی میکن و در دجله انداز در یک بند بنویسید.

.....

.....

.....

.....

۸-در جمله زیر مشبه کدام است؟ و دو جز حذف شده در جمله را نام ببرید. درخت علم

۹ -کلمه های زیر را در یک جمله به کار ببرید. پیروزی – اندیشمندان – سربلندی - آینده

@TEACHER_SPEECH

تکلیف درس یازدهم: شهدا خورشیدند

با استفاده از آرایه ی تشبیه، یک بند زیبا درباره ی شهید بنویسید.

.....

.....

.....

.....

۲ – پنج واژه انتخاب کرده و آنها را به چیزهای مناسب تشبیه کنید.

.....

.....

۳- درباره ی ی ازشهدای نوجوان کشور عزیزمان :

الف–گزارشی تهیه کرده و در دوبند بنویسید.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ب–حروف ربط به کار رفته را در متن خود مشخص کنید.

۳ -خاطره ی یکی از اردوهایی که بامدرسه رفته اید را بنویسید.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

۴ -مفهوم ضرب المثل مرغ همسایه غاز است رادریک بند بنویسید.

.....

.....

.....

.....

۵ -هرکتاب مربوط به کدام نویسنده است ،وصل کنید.

سیاست نامه فردوسی

قابوسنامه عنصرالمعالی کی اووس

شاهنامه خواجه نظام الملک

۶ -ده کلمه ی مهم که دارای ارزش املایی است از متن درس پیداکنید و بنویسید و برای دو کلمه به دلخواه کلمه هم خانواده بنویسید.

۷ -سه کلمه که آخر آنها مانند مرتضی نوشته و خوانده شود بنویسید.

۸ -برای صفت های داده شده یک موصوف بنویسید.

.....خوشحال .....سربلند ..... دانا

۹ -هم خانواده کلمه های زیر را بنوسید.

جاهل: عالم:

۱۰مفهوم شهدا خورشیدند را در یک سطر بنویسید.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

درس دوازدهم: دوستی و مشاور

تمرین های کلاسی درس دوازدهم: دوستی و مشاوره

۱ -معنی واژههای زیر را بنویسید.

مشفق: فضیلت: نیاکان:

۲ -هم خانواده کلمه ها زیر را بنویسید.

حکیم: درس:

۳ -مفرد کلمه ها زیر را بنویسید.

دوستان: مطالعات : نقاط:

۴ -به کلمه ی زیر یک صفت اضافه کنید و با آن یک جمله بنویسید.

استاد:

۵ -در عبارت زیر چند فعل امر وجود دارد پیدا کنید.

پس به کار دوستان اندیشه کن و دوستی بر مردمی و احسان تازه دار و چون دوست نو گیری پشت بر دوستان کهن، مکن.

۶ -جمله های زیر را از نظر ام یی بررسی کنید و ش ل درست آن را بنویسید.

الف – مردمان تا زندهاند از دوستان(ناگذیرند_ ناگزیرند)

ب- مشورت ناکردن در کارها (ضعیف رایی – ظعیف رایی) باشد.

۷ -معنی عبارت زیر را بنویسید.

در هر کار نیک و بد به ایشان مشفق باش تا چون از تو مردمی بینند، دوست یکدل شوند.

۸-مخالف کلمه ها زیر را بنویسید. واقعی مشکل

۹ -کلمه ها زیر را با ان جمع کنید. بیننده: بنده:

۱۰ -عبارت را به زبان ساده بنویسید. یکی دو پیراهن بیشتر پاره کردن.

درس دوازدهم

تکلیف درس دوازدهم: دوستی و مشاوره

۱-دو فعل که به مفعول نیاز داشته باشد بنویسید.

۲ -دو فعل که به مفعول نیاز نداشته باشد بنویسید و جمله بسازید.

۳ -مترداف کلمه های زیر را بنویسید.

عقیده: ناتوان: نادان:

۴ -هم خانواده کلمه تفکر را بنویسید

۵ -در جای خالی کلمه ها مناسب بنویسید.

الف- منادا و اصوات ..... به حساب میآید. مفعول – شبه جمله

ب- قسمتی از جمله که دربارهی نهاد توضیح میدهد ..... نامیده میشود. گزاره – قید

۸ -بیت زیر چند جمله است؟

خندید برو شعله که از دست که نالی ناچیزی تو کرد بدین گونه تو را خار

۹ –عبارت زبر را به نثر ساده نوشته و نهاد و گزاره آن را مشخص کنید.

باز به گردون رسید نالهی هر مرغزار

۱۰ -ویژگیهای یک دوست خوب را در دو سطر بنویسید.

.....

.....

.....

۱۱ -متن درس رابخوان وکلمه های که صدای س (سین–صاد–ث) وصدای -(ط) دارد رابنویسید.

درس چهاردهم

راز زندگی

۱ -گاهی شاعر یا نویسنده برای اثربخشی بیشتر ، زیبا ساختن و ساده کردن مفاهیم یا نوشته ی خود از زبان موجودا و اشیا سخن می گوید و رفتار انسانی را به آنها نسبت می دهد. مانند :

غنچه با دلی گرفته ، گفت یا گل به خنده گفت :

در این نمونه ، شاعر ، غنچه و گل را مانند انسان پنداشته و ویژگی های انسانی را به آنها نسبت داده است . به این کار ((شخصیت بخشی)) می گویند.

۲ -مناظره : گاهی در نوشته یا شعر ، شخصیت های انسانی و یا غیر انسانی به صور پرسش و پاسخ و یا بحث و مجادله به گفت و گو می پردازند ، که به این کار مناظره می گویند . در شعر این درس شاعر با رو به رو قرار دادن غنچه و گل و هم سخنی آن دو از این شیوه (مناظره)بهره گرفته است .

تمرین های کلاسی درس چهاردهم: راز زندگی

۱ -نعمت های خداوند را با ذکر مثال بیان کنند.

.....

.....

.....

۲ -تصور کنید در یک باغ پرگل ایستاده اید و چهلچله ی بلبل هم به گوش می رسد ، گفت و گویی بین گل و بلبل را در یک بند بنویسید.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

۳ -با استفاده از جان بخشیدن برای هر یک از کلمه های زیر یک جمله بنویسید.

میوه :

کوه دماوند :

۴ -کلاس خود را با استفاده از جان بخشی توصیف کنید.

۵ -دو نمونه مبالغه از درس هایی که تاکنون خوانده اید بنویسید.

۶ -دو نمونه از مناظره از درس هایی که تاکنون خوانده اید بنویسید؟**ت**

تکلیف درس چهاردهم: راز زندگی

۱ -چند شی انتخاب کنید و ویژگی های انسانی را به آنها نسبت دهید و داستانی در رابطه با آنها بنویسید .

۲ -یک داستان کوتاه درباره ی نکته ی دستوری مناظره بنویسید و در کلاس بخوانید.

درس پانزدهم

میوه ی هنر

۱ -کلمه ی ((آ و خ)) را که در درس خواندیم یک واژه است . اما معنای یک جمله ی کامل را بیان می کند . گاهی برای حالت هایی مانند : آرزو ، اندوه و شادی و ... از کلمه هایی مانند ای کاش ، افسوس ، آفرین و ... استفاده می کنیم . این کلمه ها را شبه جمله می گویند . در پایان شبه جمله ، نشان ی میان عا فی)) ! ((به کار می رود .

این کلمه ها در ظاهر ، مانند یک جمله نیستند ولی معنای یک جمله ی کامل را بیان می کنند . به همین سبب ، شبه جمله هستند ؛ مانند :)) ندا و منادا (( ) ای و ن (

۲ -کلمه های زیر توجه کنید :

پار پارسال دی دیروز مَه ماه

گاهی شاعران از کلمه ها کوتاه شده ای مانند)) یار ، دی ، مه ، گه و شد ((استفاده می کنند ، الزم است هنگام بیان معنی ، به این کلمه ها توجه داشته باشیم .

پروین اعتصامی شاعر پر آوازه ی شعر فارسی است وی در اسفند ماه ۱۲۸۵ خورشیدی به دنیا آمد پدرش یوسف اعتصامی معروف به اعتصام الملک از نویسندگان به نام ایران و مدیر مجله ای به نام بهار بود.

پدر پروین معلم بود و او را با شعر آشنا ساخت . دیوان پروین مشتمل بر قصیده و غزل و قطعه و مثنوی است وی در فروردین ۱۳۲۶ به علت بیماری در تهران درگذشت و آرامگاه او در شهر قم قرار دارد.

۳ -ضرب المثل ، سخن کوتاه و مشهوری است که به قصه ای عبرت آمیز یا گفتاری نکته آموز اشاره می کند و جای توضیح بیشتر را می گیرد .

مانند : شتر در خواب بیند پنبه دانه گهی لپ لپ خورد گه دانه دانه

تمرین های کلاسی درس پانزدهم: میوه ی هنر

۱ -نقش دستوری کلمه های مشخص شده را بنویسید.

دهقان چو تنور خود از یان همه بر افروخت

۲ -در شعری که خواندید یک نمونه آرایه ی شخصیت بخشی بیابید و آن را توضیح دهید.

۳ -پایان داستان)) درخت علم ((را به دلخواه بازنویسی کنید.

۴. -فهم خود را از ضرب المثل مار گزیده از ریسمان سیاه و سفید می ترسد در یک بند بنویسید.

۵ -دو جمله از درس قبل که خوانده اید پیدا کنید که علامت نگارشی زیر را داشته باشند ؟

۶ -در بیت زیر کلمه های کوتاه شده را پیدا کنید و بنویسید.

دی کودکی به دامن مادر گریست زار کز کودکان کوی به من کس نظر نداشت

۷ -تعداد جمله ها را در عبارت زیر بنویسید.

ای مردم ! بدانید که حق بر با ل پیروز می شود و با ت ش شما ، می توانیم دشمن را شکست دهیم.

۱ -برای هر کلمه صفت یا مضاف الیه مناسب از درس پیدا کنید و بنویسید.

میوه ی صدای همه ی

۲ -تحقیق کنید و بنویسید که پروین اعتصامی اهل کجا بود .

۳ -یکی از اتفاق های به یاد ماندنی کلاس خود را بنویسید.

۴ -در عبارت های زیر شبه جمله را مشخص کنید.

آوخ که شدم هیزم ای میوه فروش هنر ، این دکه و بازار

درس شانزدهم

آداب مطالعه

۱ -خلاصه نویسی یکی از راه های کسب مهارت در نویسندگی است . در خلاصه نویسی باید مطالب عمده و اصلی متن را ذکر کنیم و از نوشتن جزئیات چشم بپوشیم.

۲ -تفاوت قصّه و حکایت :

حکایت ، در زمان و روزگار مشخصی اتفاق افتاده ، ولی قصّه مقیّد به برش زمان نیست.

حکایت ، حتماً در بردارنده ی یک پیام اخلاقی یا نکته ای اجتماعی است ، در حالی که قصّه ممکن است حامل پیام باشد یا صرفاً قصد سرگرمی داشته باشد.

نکته دستوری.

۱-به کلمه هایی که از نظر تلفظ ی سان هستند اما از نظر معنی و ش ل ام یی با هم فرق دارند کلمه ها هم آوا می گویند.

۲ -به کلمه هایی که از نظر نوشتاری مثل هم ولی از نظر آوایی فرق می کند کلمه ها ی هم نویسه می گویند.

۳ -کلمه هایی که هم از نظر آوایی و هم از نظر نوشتاری ی سان هستند ولی از نظر معنی متفاو می باشند را کلمه های هم نویسه و هم آوا می نامند.

۴ -هر داستان از قسمت های (عناصر) مختلفی تشکیل می شود که در اینجا با برخی از آن ها آشنا می شویم.

تمرین های کلاسی درس شانزدهم: آداب مطالعه

۱ -هم خانواده ی کلمه ها زیر را بنویسید؟

مقصود : انس : جماعت: شرح :

۲ -دو واژه ی زیر را به دو صورت بیان کنید و معنی هریک را بنویسید و با آن ها جمله بساز ید:

خلق : .....

خلق :..... .....

۳ -یک کلمه پیدا کنید و با خوان ترکیب کرده سپس جمله بسازید.

..... + خوان .....

۴ -با مخالف کلمه های زیر جمله بسازید.

فایده.....

محال .....

-داستان زیر را از زاویه ی دید یک راوی) سوم شخص (کامل کنید و عناصر مهم داستان را مشخص کنید .

با سفینه فضایی.....

.....

.....

۶ -جمع کلمه های زیر را بنویسید.

عجیب : رسول : حاضر

@TEACHER_SPEECH

تکلیف درس شانزدهم: آداب مطالعه

۱ -داستان یکی از موضوعات شاهنامه را که به نظر جالب است ، به طور خلاصه بنویسید.

۲ -کلمه ی ملک را به سه صورت بخوانید و با آن ها جمله بسازید.

۳ -در شعر به گیتی به از راستی پیشه کن قافیه ی ابیات را مشخص کنید.

۴ -ویژگی های خود را به عنوان یک فرزند خوب بنویسید.

۵ -متضاد کلمه های زیر را بنویسید. کامل غروب غم

درس هفدهم

ستاره ی روشن

کلمه های زیر دقّت کنید: زشت ، نیکو راستگو ، دروغ زن خوی نیک ، خوی بد

این کلمه ها مخالف یک دیگر هستند آوردن دو کلمه با حسن متضاد موجب زیبایی و لطافت سخن می گردد . تضاد باعث تناقض ذهنی می شود مانند :

الف(گدای نیک فرجام به از پادشاه بدفرجام

ب(هرچه زود بر آید دیر نیاید

۲ -در گذشته ، گاهی در جملات از حروف اضافه ی ((را)) به جای ((به)) استفاده شده است .

مانند :برادران را وصیت کرد . وصیت کنم شما را

مترادف کلمات (هم معنی)

آخر: پایان– سرانجام / ابتداء : اول – آغاز / کاهل : تنبل –سست /آرامگاه : قبر– گور / ابله : نادان – بی خرد / ثروت : مال – دارایی/ آشکار : نمایان –پدیدار / پاییز : خزان – برگ ریزان / حرفه : پیشه – شغل/

/آغاز : شروع – ابتداء / تبسم : خنده – لبخند / دانا : دانشمند –عالم/آموزگار: معلم –استاد / تصور : اندیشه – خیال / /ماجرا : پیشامد – حادثه/ آهسته –آرام – یواش /دانه : بذر – تخم / صریح : آشکار – روشن/جمع : گروه – دسته / /پایه : اساس – بنیاد / آیین : دین – مذهبجاهل : نادان – بی عقل / آرمان : امید – آرزو / پروا : ترس –هراس/

آهنگ : صدا – آواز / بچه : کودک –طفل / بسیار : زیاد – فراوان/بامداد : صبح – سحر / دلیر : شجاع – بی باک /

/ راز : سر – رمز/کهنسال : پیر – سالخورده / دیار : سرزمین – مرزوبوم / تحفه : ارمغان – سوغات/

اجر : مزد –پاداش/ ثمره : میوه – نتیجه / بدرود : وداع – خدا حافظ

تمرین های کلاسی درس هفدهم: ستاره ی روشن

۱ -جمله های زیر با به زبان ساده بنویسید.

الف(راست گفتن پیشه گیرید که روی را روشن دارد.

ب(هر که از شما به زاد بزرگ تر باشد ، وی را بزرگ تر دارید و حرمت او را نگاه دارید.

۲ -مخالف کلمه های زیر را پیدا کنید و بنویسید. کردار زشت راست گوی

۳ -مخالف ، جمله ی زیر را به دو صورت بنویسید.(مانند نمونه)

جمله	مخالف (۱)	مخالف(۲)
هوا خوب است	هوا سرد نیست	هوا گرم است
غذا خوشمزه است		

۴ -از نظر بیهقی چه کسی نادان ترین مردم است؟

کسی که .....

۵ -هر دو کلمه ی مخالف را در یک جمله به کار ببرید.

با انظباط ، بی انظباط.....

این سمت ، آن سمت.....

۶ -کلمه های مخالف را پیدا کنید و بنویسید.

الف) در نا امیدی بسی امید است ب)از ظلمت خود رهاییم ده با نور خود آشناییم ده

۷ -یک درس دینی و اخلاقی که از داستان (آوای گنجشگان) آموختید ، در یک بند بنویسید.

تکلیف درس هفدهم: ستاره ی روشن

۱ -از شعر نیایش ، سروده ی نظامی ، ردیف ها و قافیه ها را پیدا کنید و بنویسید.

۲ -در مورد نظامی تحقیق کنید و در یک بند بنویسید.

۳ -کلمه های مخالف را پیدا کنید و بنویسید.

الف) آتش جنگ تنها با پرچم صلح خاموش می شود. ب)درنیابد حال پخته هیچ خام

۴ -مخالف کلمه ها زیر را بنویسید. خط راست آب شیرین

موضوعات انشا :

۱- انشایی از زبان حیاط مدرسه بنویسید .

۲- دریا و زیباییهای آن را توصیف کنید .

۳- بهترین روز زندگی من .

۴- محل زندگی خود را توصیف کنید .

۵- هر چه می خواهد دل تنگت بگو .

۶- نامه ای به خدا

۷- برای ایام تعطیلات خود چه برنامه ریزی دارید ؟

۸- نقش و فواید ورزش کردن در زندگی چیست.

۹- در نومیدی بسی امید است ... .

۱۰- زادگاه خود را توصیف کنید .

۱۱- راز رسیدن به هدف چیست ؟

۱۲- آیا ممکن است شکست معنای پیروزی داشته باشد ؟

۱۳- داستانی از زبان درخت .

۱۴- شهر یا روستای خود را توصیف کنید .

۱۵- دوست خوب کیست ؟

۱۶-از چه چیزهایی بیشتر ناراحت می شوید؟چرا؟

۱۷- چرا همه به میهن خود عشق می ورزند ؟

۱۸- فصل بهار را توصیف کنید .

۱۹- دوست داری دنیا چگونه باشد .

۲۰-تفاوت معلم خوب و معلم بد چیست؟

۲۱- صندلی اتوبوس ... .

۲۲- یک روز بسیار سرد زمستانی را توصیف کنید .

۲۳- یکی از زیبایی های طبیعت را توصیف کنید .

۲۴- اگر من به جای معلم خود بودم ...

۲۵- اگر یک میز بودم ... .

۲۶- زیبایی های پاییز من را به یاد ... .

۲۷- اگر می توانستم پرواز کنم ...

۲۸- از زبان خورشید انشایی بنویسید .

۲۹- یک روز برفی ... .

۳۰- اگر در خانواده ای ثروتمند – فقیر به دنیا می آمدم ...

۳۱- نباشد همی نیک و بد پایدار همان به که نیکی بود یادگار

۳۲- از چه راه هایی می توان زبان فارسی را حفظ کرد ؟

۳۳- چگونه می توان با صبر و استقامت بر مشکلات پیروز شد .

۳۴- تفاوت انسان راستگو با انسان دروغگو را بنویسید .

۳۵- چگونه ما ایرانیان می توانیم چراغ فروزان علم را برفراز همه جهان روشن کنیم ؟

۳۶- حال یک گل زیبای چیده شده را از زبان خودش بنویسید .

۳۷- تصوّر کنید در یک زیر دریایی شیشه ای زیر دریا گردش می کنید چه می بینید ؟

۳۸- از زبان یک کودک بی سرپرست انشایی بنویسید.

۳۹- زندگی عشایری را توصیف کنید .

۴۰- یک روز بارانی را توصیف کنید .

۴۱- خاطره ای از دوران تحصیل خود بنویسید .

۴۲- کتاب خوب از آن جهت به دوست شبیه است که ... .

۴۳- رمز موفّقیّت را در چه می دانید ؟

۴۴- محبت و دوستی را تعریف کنید .

۴۵- نقش کتاب خوانی را در شخصیت انسانی توصیف کنید .

۴۶- شرح دیدار خود را از یک جنگل بنویسید .

۴۷- درباره خصوصیات و ویژگی های یک پدر مهربان و وظیفه شناس انشایی بنویسید .

۴۸- درباره شخصیت والای حضرت علی با کمک گرفتن از آمادگی ذهنی خود انشایی بنویسید .

۴۹- گفت و گویی خیالی میان کشتی و طوفان بنویسید .

۵۰- سرمای زمستان در خانه ی کلبه ای در وسط جنگل .

۵۱- یکی از خاطره های زیبای خود را بنویسید .

۵۲- در مورد یک سفر خیالی انشایی بنویسید .

۵۳- چگونه می توانیم باعث نوآوری و شکوفایی کشورمان باشیم ؟

۵۴- اگر مخترع بودم... .

۵۵- چقدر قدر دقایق را می دانید ؟

۵۶- صدای بارش باران به شما چه می گوید ؟

۵۷- کتاب خاک گرفته ... .

۵۸- تو را ای کهن بوم و بر دوست دارم .

۵۹- گفت و گویی خیالی با "قالی" .

۶۰- مسافرت چه تأثیری در روان آدمی دارد ؟

۶۱- در مورد اعتیاد در جامعه توضیح دهید .

۶۲- در مورد غیبت توضیح دهید .

۶۳- ویژگی های یک دانش آموز خوب .

۶۴-آداب سخن گفتن

۶۵- از دولت جمهوری اسلامی ایران چه انتظاراتی دارید ؟

۶۶- یک پرستار خوب چه ویژگی هایی دارد ؟

۶۷- در مورد جبهه و دفاع مقدس توضیحاتی ارائه نمایید .

۶۸- چطور پدر و مادرم را خوشحال کنم؟

۶۹- در مورد بیکاری و علل آن توضیح دهید .

۷۰- چگونه می توانیم شاداب زندگی کنیم ؟

۷۱- هر چه بکاریم آن را درو خواهیم کرد ... .

۷۲- از زبان لنگه کفش

۷۳- چگونه می توانیم از موهبت الهی استفاده کنیم ؟

۷۴- برای رسیدن به خدا باید ... .

۷۵- نماز را گرامی داریم چون ... .

۷۶- در مورد وضع اجتماع و زندگی در آن توضیح دهید .

۷۷- برای شکوفایی و نوآوری در مدارس کشورمان چه پیشنهاداتی دارید ؟

۷۸- تن زنده والا به ورزندگی است که در زندگی مایه ی زندگی است .

۷۹- دانش اندر دل چراغ روشن است وز همه بد بر تن تو جوشن است .

۸۰-یکی از بستگان یا دوستان یا آشنایان خود را که در زندگی برای همه الگوست توصیف کنید .

ضرب_المثل_بهمراه_معناومفهوم

۱_ ادب از که آموختی از بی ادبان : بادیدن رفتار بی ادبان و انجام ندادن آن

۲- هر که بامش بیش برفش بیشتر – هر کس داراتر است گرفتار تر است.

۳- چیزی که از خدا پنهان نیست از بنده چه پنهان: چیزی مخفی کردن نیست.

۴- هر که طاوس خواهد جور هندوستان کشد – باید سختیها را برای رسیدن به هدف تحمل کرد .

۵- خودم کردم که لعنت بر خودم باد: کاش این کار را نمی کردم.

۶- همه را برق می گیرد ما را چراغ نفتی – شانس و اقبال دیگران بیشتر از ماست .

۷- هنداونه زیر بغل کسی گذاشتن – تملق بی جا گفتن .

۸- هوا گرگ و میش است – نه تاریک است نه روشن .

۹- پشت دست را داغ کردن: تصمیم به انجام ندادن کاری گرفتن.

۱۰- یاسین به گوش خر خواندن – کار بی حاصل انجام دادن . پند بی فایده به کسی دادن

۱۱- دیگ به دیگ می گه روت سیاه: کسی که عیب دارد به دیگران طعنه می زند.

۱۲- یک دستی گرفتن – کسی را کمتر از آنچه هست پنداشتن .

۱۳- یک ستاره توی آسمان ندارد – ادم بی شانس و اقبال است .

۱۴- زیر آب کسی را زدن : کسی را نزد دیگری بی اعتبار کردن

۱۵- یک کلاغ چهل کلاغ کردن – اغراق و مبالغه نمودن + غیبت زیاد .

۱۶- ناز شست گرفتن – پاداش و جایزه گرفتن .

۱۷- یکی به نعل می زند یکی هم به میخ – هر دو طرف را مراعات می کند.

۱۸- یک گوش در است و گوش دیگر دروازه – کسی که مطلبی را به خاطر نمی سپارد .

۱۹- یکی را پی نخود سیاه فرستادن – به بهانه ای او را ازمیدان خارج مکردن .

۲۰- یکی نان نداشت بخورد پیاز می خورد تا اشتهایش باز شود .- کار نابخردانه کردن .

۲۱- میانشان شکر آب است – روابط آنها خوب نیست ، اختلاف دارند .

۲۲- صورتش را با سیلی سرخ نگاه می دارد : کنایه از کسی که همیشه ظاهرش را حفظ می کند.

۲۳- نازک نارنجی – زودرنج ، کم تحمل در مقابل مشکلات

۲۴- نان به نرخ روز خوردن – پای بند بودن به اصول – رفتار خود را با وضع حاضر تطبیق دادن

۲۵- نان کسی را آجر کردن – موجب ضرر و زیان کسی شدن .

۲۶- نخود هر آش بودن – مداخله در هر کاری کردن .

۲۷- نشخوار آدمیزاد حرف است – لذت داشتن حرف زیاد .

۲۸- نمک پرورده بودن – مدیون کسی دیگر بودن .

۲۹- نو که آمد به بازار کهنه شود دل آزار – با آمدن چیز جدید گذشته و قدیمی و دلگیر می شود .

۳۰ – نه زنگی زنگ نه رومی روم – میانه رو بودن – متوسط بودن .

۳۱- طبل توخالیست: فقط داد و فریاد می زند و گرنه چیزی بارش نیست.

۳۲- نه چک زدم نه چانه عروس آمد به خانه – بدون زحمت به هدف رسیدم .

۳۳- وقت سر خاراندن نداشتن – سخت گرفتار کار زیاد بودن .

۳۴- هر چه بگندد نمکش میزنند وای به روزی که بگندد نمک–از افراد درست دیگر انتظار انجام کار بد و زشت نیست

۳۵- هر چه پول بدهی آش می خوری – به اندازه زحمتت نتیجه می گیری .

۳۶- هر سرازیری سربالایی دارد – راحتی سختیهایی هم به دنبال دارد .

۳۷- هر چه دیدی از چشم خودت دیدی – مقصر خودت هستی .

۳۸ – هر چه سنگ است مال پای لنگ است – آسیب و صدمه همیشه به آدمهای بیچاره می رسد .

۳۹- هر کی با آل علی درافتد برافتد – معمولاً سادات به مخالفان خود می گویند .

۴۰- نه سر پیاز نه ته پیاز – کاره ای نبودن

۴۱- مثل اینکه مال باباش و خوردم : به مناسبت دشمنی با کسی گفته می شود .

۴۲- ماهی را هر وقت از آب بگیری تازه است : روی آوردن به کار خود هیچ موقع دیر نیست .

۴۳- مرغ همسایه غاز است : چیزی که دیگران دارند با ارزش تر است .

۴۴- هر کس به امید همسایه نشیند گرسنه می خوابد – به دیگران نباید امید داشت ، هر کاری را باید خود انجام داد .

۴۵- مرغ یک پا دارد : از نظرم بر نمی گردم .

۴۶- مثل خر در گل ماندن : عاجز و ناتوان و درمانده شدن .

۴۷- گاو پیشانی سفید است: همه کس و در همه جا او را می شناسند.

۴۸- مشت نمونه خروار است : چیز کم به نشانه فراوان .

۴۹- مهمان مهمان را نمی تواند ببیند صاحبخانه هر دو را – خسیس بودن صاحب خونه.

۵۰- مگر آمدی آتش ببری : عجله زیاد داشتن.

۵۱- مگر کله گنجشک خورده ای ؟ بسیار پر حرف هستی .

۵۲- مرغ یک پا داره: لجبازی کردن

۵۳- من می گویم نر است تو می گویی بدوش – بی جهت اصرار کردن

۵۴- من یک پیراهن بیشتر از تو پاره کردم- با تجربه تر و سالخورده تر از تو هستم .

۵۵- مو را از دست کشیدن – دقت بسیار کردن .

۵۶- مگر شهر هرت است ؟ هر کار ی انجام بدهی آزاد نیستی .

۵۷- مومن مسجد ندیده – به شوخی به کسی می گویند که تظاهر به تقدس دارد .

۵۸- موهایش را در آسیاب سفید کرده – گرچه پیر است اما بی تجربه است .

۵۹- مویی از خرس کندن غنیمت است – از آدم خسیس حداقل استفاده هم غنیمت است .

۶۰- یال و کوپال داشتن – سرو وضع خوب داشتن .

۶۱- توبه گرگ مرگ است: کسی که دست از عادتش بر نداره

۶۲- پایان شب سیه سپید است: مثل از پی هر گریه آخر خنده ای است.

۶۳- مرد سر می دهد اما سر نمی دهد : رازی که به کسی سپرده شد فاش نمی شود .

۶۴- یک دست صدا نداره: باید با دیگران متحد بود

۶۵- دشمن دانا به از دوست نادان: دانایی و فهمیدگی گرچه در دشمن باشد ، خوب است.

۶۶- موش به سوراخ نمی رفت جارو به دمبش بست : طرف خودش پذیرفته نبود معرف دیگری شد .

۶۷- موش مردگی درآوردن – خود را به ناخوشسی زدن – خود را بیمار جلوه دادن

@TEACHER_SPEECH